

Pohorelský hlásnik 2022/03

informačné noviny Obce Pohorelá; ročník XVIII.; MAREC 2022; - ZADARMO -

Od soboty 26. februára 2022 od 12:00 je v Slovenskej republike vyhlásená MIMORIADNA SITUÁCIA

Vláda ju na návrh ministra vnútra vyhlásila v sobotu dopoludnia v súvislosti s hromadným príchodom cudzincov na územie SR pred vojnou na Ukrajine.

Cieľom je utvoriť podmienky na prijatie nevyhnutných opatrení na zamedzenie či zmiernenie následkov tejto mimoriadnej udalosti.

Návrh na vyhlásenie mimoriadnej situácie v súvislosti s hromadným príchodom cudzincov na územie Slovenskej republiky spôsobeným ozbrojeným konfliktom na území Ukrajiny predložil na 62. rokovaní vlády dňa 26. februára 2022 minister vnútra Slovenskej republiky.

Podľa § 8 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov vláda vyhlasuje a odvoláva mimoriadnu situáciu pre ohrozené územie alebo pre územie, kde vznikla mimoriadna udalosť, ak rozsah ohrozeného alebo postihnutého územia presiahne územný obvod kraja.

Cieľom vyhlásenia mimoriadnej situácie je utvoriť podmienky na prijatie nevyhnutných opatrení na zamedzenie a zmiernenie následkov mimoriadnej udalosti v súvislosti s hromadným príchodom cudzincov na územie Slovenskej republiky.

Materiál nebol predmetom pripomienkového konania z dôvodu naliehavosti v súlade s čl. 10 ods. 8 Smernice na prípravu a predkladanie materiálov na rokovanie vlády Slovenskej republiky.

POMOC UKRAJINE! VYZVA SPOLUOBČANOM!

Na základe dohody so Združením miest a obcí Slovenska žiadame občanov, aby nahlásili na obecný úrad možnosť ubytovania pre občanov Ukrajiny unikajúcich pred vojnovým konfliktom. Prosíme nahlásiť kapacitu, vybavenie, termín od kedy do kedy je ubytovanie k dispozícii a telefonický kontakt na ubytovateľa. Uvedené Vás žiadame nahlásiť aj v prípade, že ste sa evidovali cez formulár Ministerstva vnútra.

V rámci zbierky vecí zbierame na obecnom úrade nasledovné druhy pomoci:

- ♥ **Zdravotnícky materiál** – rýchlouobväz, obväz, leukoplast, tekutý obväz, dezinfekcia, detský zásyp, gáza
- ♥ **Hygienické potreby** – toaletný papier, mydlá, hygienické vreckovky, vlhčené utierky, zubná pasta, zubná kefka, šampóny telové aj vlasové, dámske vložky, prach na pranie, detské plienky (veľkosť najmä 3,4), detské šampóny, vata, čistiace tampóny, krémy, jar, pur, nožničky a pinzety, nové spodné prádlo (nohavičky, podprsenka), nové detské spodné prádlo – (tielka, nohavičky, slipy), nové deky
- ♥ **Trvanlivé potraviny** – konzervy, trvanlivé detské výživy (mäsové, ovocné), umelé mlieka pre deti, kaše, káva, čaj, ryža, cestoviny, cukor, múka, instantné polievky, balená voda, cukrovinky (nie po dobe trvanlivosti)

Veci je možné odovzdať na Obecnom úrade v Pohoreleji v pracovnom čase. **ĎAKUJEME!**

ZÁPIS DO 1. ROČNÍKA ZÁKLADNEJ ŠKOLY

sa uskutoční v **utorok 12. apríla 2022 o 15:00 hod.**
v priestoroch školskej jedálne ZŠ s MŠ Pohorelá.

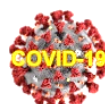
Týka sa to predškôlkov, ktorí do 1. septembra 2022 dovŕšia šiesty rok veku (narodení od 1.9.2015 do 31.8.2016) alebo majú odklad povinnej školskej dochádzky a ich trvalý pobyt je v obvode obcí Pohorelá a Vaľkovňa. V prípade záujmu veľmi radi v našej škole privítame aj deti z iných obcí.

K zápisu si zákonný zástupca dieťaťa priniesie:

- rodný list dieťaťa alebo jeho kópiu,
- zdravotný preukaz poistenca dieťaťa alebo jeho kópiu,
- platný občiansky preukaz zákonného zástupcu,
- vyplnené dokumenty doručené od ZŠ,
- v prípade potreby preukázateľný doklad o zdravotnom stave dieťaťa,

Nástup do základnej školy je jedným z významných období v živote dieťaťa, pre ktoré je to prechod z obdobia hier do obdobia povinnosti. Hlavným kritériom pre vstup do prvej triedy je vek budúceho školáka. Do školy sa prijíma dieťa, ktoré v období nástupu na povinnú školskú dochádzku dovŕšilo šesť rokov a dosiahlo školskú spôsobilosť. Do 1. ročníka základnej školy môže byť prijaté aj dieťa, ktoré nedovŕšilo šesť rokov. Jeho zákonný zástupca je ale povinný k žiadosti predložiť súhlasné vyjadrenie príslušného zariadenia výchovného poradenstva a prevencie. Rovnako aj súhlasné vyjadrenie všeobecného lekára pre deti a dorast. Ak má dieťa šesť rokov, ale nemá školskú spôsobilosť, riaditeľ materskej školy rozhodne o jeho pokračovaní v povinnom predprimárnom vzdelávaní v materskej škole. V takomto prípade je potrebný písomný súhlas zariadenia poradenstva a prevencie, ako aj všeobecného lekára pre deti a dorast, a tiež súhlas zákonného zástupcu alebo zástupcu zariadenia. V prípade, že dieťa má trvalé bydlisko na území Slovenska a žije v zahraničí, rodič je povinný podať elektronicky prihlášku v termíne zápisu do základnej školy podľa miesta trvalého bydliska v SR. Pri zápise oznámi, že budúci školák sa bude vzdelávať v zahraničí a písomne požiada o povolenie pre takúto vzdelávanie.

Počty nakazených COVID-19 sú stále vysoké, no celková epidemiologická situácia na Slovensku sa mierne zlepšuje, preto sa urýchlujú aj uvoľňovanie opatrení.

Od 14. marca sú zrušené kapacitné a časové obmedzenia pre prevádzky a hromadné podujatia.

Povinnosť nosiť rúška a respirátory zostáva naďalej.

Všetkým osobám sa nariaďuje riadne prekrytie horných dýchacích ciest (nos a ústa) použitím respirátora na verejnosti vo všetkých priestoroch interiérov budov, prostriedkoch verejnej dopravy, taxi službách alebo inej preprave s osobami, ktoré nie sú členmi spoločnej domácnosti, ako aj na hromadných podujatiach a v prevádzkach.

Prehľad očkovania proti COVID-19 k 10. 3. 2022

	1. dávka	2. dávka	3. dávka	plne zaočkovaní
Slovensko	51,72 %	47,58 %	29,87 %	50,58 %
Banskobystrický kraj	46,77 %	42,14 %	26,50 %	45,59 %
Okres Brezno	42,86 %	39,36 %	24,15 %	41,71 %
Obec Pohorelá	43,36 % (918 ľudí; poradie: v okrese 16., v kraji 274.)	40,29 % (853 ľudí; poradie: v okrese 16., v kraji 231.)	27,07 % (573 ľudí)	42,42 % (898 ľudí)

Na očkovanie na konkrétne miesto a čas je možné sa registrovať na internetovej stránke [korona.gov.sk](https://www.health.gov.sk/) alebo prostredníctvom **CALL CENTRA Národného centra zdravotníckych informácií** denne od 8.00 h do 18.00 h, počas víkendov a sviatkov od 8.00 h do 16.00 h, na telefónnom čísle 02 / 32 35 30 30.

Prehľad miest a časov, kde je možnosť dať sa očkovať bez registrácie je zverejňovaný na internetovej stránke <https://www.health.gov.sk/?Ockovanie-bez-registracie>

Diecézna zbierka

na pomoc ľuďom
prichádzajúcim
z Ukrajiny

Všetkých ľudí dobrej vôle prosíme o zbierku:

- ♥ trvanlivé potraviny (konzervy, paštéty, cestoviny, cukor), keksíky pre deti, trvanlivé mlieko, čaj, káva
- ♥ dojčenská výživa, mlieko pre deti: napr. nutrilom, sunar, beba,
- ♥ hygienické potreby: mydlo, šampón, hygienické vreckovky, vlhčené antibakteriálne utierky (*na hraniciach nie je tečúca voda, kde by si mohli umyť ruky...*), detské plienky, vlhčené obrúsky pre deti, dámske hygienické vložky
- ♥ deky, vankúše, respirátory (*mnohí prichádzajú s respiračnými ochoreniami – na Ukrajinu si respirátor kúpiť nevedia*), dezinfekcia na ruky.

Vyššie uvedenú pomoc je možné odovzdať aj:

- ✠ v sakristii kostola Sedembolestnej Panny Márie v Pohorelej pred sv. omšou
- ✠ v kostole sv. Filipa v Pohorelskej Maši

Následne je zabezpečený prevoz do vytvorených skladov. (V Rožňave, Gelnici, Brezne a Divíne môžu ľudia nosiť dary priamo na strediská charity.)

Ďakujeme pekne za pomoc
a zjednocujeme sa v modlitbách
za pokoj a mier na Ukrajinu.

Olympiáda v anglickom jazyku

Olympiáda v anglickom jazyku (OAJ) je predmetová súťaž žiakov základných, stredných škôl a príslušných ročníkov šesťročných a osemročných gymnázií. OAJ je postupová súťaž, usporadúva sa každoročne v spolupráci s Celoštátnou odbornou komisiou OAJ.

V decembri 2021 sa konalo školské kolo olympiády z anglického jazyka v dvoch kategóriách.

Výsledky školského kola: *ZŠ s MŠ Pohorelej*

Kategória 1A (5., 6., 7. ročník):

1. miesto – Júlia Kanošová (7.A)
2. miesto – Alžbetka Bodnáríková (7.A)
3. miesto – Júlia Gajdová (6. A)

Kategória 1B (8., 9. ročník):

1. miesto – Liliana Bernadičová (8.A)
2. miesto – Jakub Kanoš (9.A)
3. miesto – Biana Tlučáková (9.A)

Najúspešnejší žiaci postúpili do okresného kola, ktoré sa konalo online 13.1.2022. Konkurencia bola veľká a úlohy veľmi náročné. Online olympiáda pozostávala zo štyroch častí a to gramatickej, zo slovnej zásoby, z čítania s porozumením a počúvania s porozumením pričom úlohy boli časovo limitované.

1. miesto v kategórii mladších žiakov 1A obsadila Júlia Kanošová, žiačka 7.A našej školy v konkurencii najlepších žiakov z ôsmich škôl z nášho okresu.

V kategórii starších žiakov 1B obsadila Liliana Bernadičová výborné 4. miesto v konkurencii 11 najlepších žiakov z nášho okresu.

V krajskom kole OAJ obsadila Júlia Kanošová vynikajúce 2. miesto.

Úspešným žiakom ako aj p.učiteľke Mgr. Marianne Kalmanovej gratulujeme!

Jarné obdobie je časom so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiaru

S jarným obdobím je spojené „jarné upratovanie“, kedy väčšina z nás dôkladne poupratuje všetky obytné i hospodárske budovy, odstraňujeme nepotrebné predmety a prebytočný, väčšinou horľavý materiál. Snažíme sa, aby okolie našich domov, dvorov i záhrad bolo dokonale vyčistené. Odpad potom likvidujeme čo najjednoduchším spôsobom, čiže spálením.

Zákon síce nezakazuje fyzickým osobám – občanom spaľovať horľavé látky na voľnom priestranstve, pri ich spaľovaní treba však postupovať veľmi opatrne. Ak horľavé látky, rastlinné zvyšky a organický odpad zo záhrady, nie je možné spáliť v palivových spotrebičoch alebo ináč zhodnotiť, je možné ich spáliť na voľnom priestranstve a fyzická osoba – občan dodržiava tieto opatrenia:

- ☛ sleduje klimatické a poveternostné podmienky a kontroluje miesto spaľovania z hľadiska protipožiarnej bezpečnosti,
- ☛ ukladá horľavé látky do upravených hromád vo vzdialenostiach, z ktorých neohrozia sálavým teplom alebo odletujúcimi horiacimi časticami okolité objekty a iné skladované alebo uložené horľavé materiály ani porasty,
- ☛ zabezpečí potrebné množstvo vhodných hasiacich prostriedkov, pracovné náradie na zabránenie rozšírenia ohňa a vhodný spojovací prostriedok na privolanie hasičskej jednotky,
- ☛ vykonáva kontrolu stavu miesta spaľovania a priľahlých priestorov v priebehu celého spaľovania,
- ☛ po skončení spaľovania vykoná dohasenie zvyškov po spaľovaní a skontroluje okolie.

VIDIEŤ A BYŤ VIDENÝ

Často sa stáva, že dopravné nehody bývajú zapríčinené neviditeľnosťou chodca alebo cyklistu. Viditeľnosť závisí od farebnosti oblečenia.

Zatiaľ čo chodec oblečený v modrej farbe je viditeľný na 18 metrov, chodec v červenom na 24 m Pri žltej je viditeľnosť na 37 m a v bielej na 55 m. Najviac viditeľná je reflexná farba, ktorú vidieť na viac ako 200 m.

Ľudia robia častú chybu v tom, že majú DOMA viacero reflexných prvkov, ale reálne ich nevyužívajú.

Preto:

- ☛ Deťom zabezpečte oblečenie, školské tašky a doplnky vybavené reflexnými a fluorescenčnými bezpečnostnými prvkami.
- ☛ Ak idete dlhšie po krajnici vozovky, nie je na škodu mať v ruke navyše rozsvietenú baterku.
- ☛ Reflexné predmety umiestnite najlepšie ku koncu rukávov, blízko ku kolenám a do úrovne pásu, cyklisti tiež na prilbu a bicykle.
- ☛ Reflexné nálepky môžete nalepiť na podrážky topánok, bicykle, korčule, prilby, kolobežky, školské tašky, barle či kočíky.
- ☛ Odporúčame mať reflexné prvky na tej strane, ktorá je k vozovke bližšie.

DÔRAZNE UPOZORŇUJEME OBČANOV

! **Kanalizácia a ČOV je určená výhradne na likvidáciu ODPADOVÝCH VŮD.** Akýkoľvek iný odpad spôsobuje upchávanie kanalizácie a poškodzovanie čerpadiel. Obec vynakladá veľké finančné prostriedky na ich opravy.

V kanalizačnom systéme sa našli dokonca aj plasty, handry, či iný komunálny odpad. **Najväčším nešťavom sa stalo vo veľkom splachovanie hygienických potrieb: vlhčených utierok, papierových vreckoviek, plienok, či hygienických vložiek ... Takýto odpad sa vo vode nerozloží a spôsobuje trvalé poškodenie a znefunkčnenie čerpadiel.**

TENTO ODPAD PATRÍ VÝHRADNE DO ZMESOVÉHO (NETRIEDENÉHO) ODPADU.

ZÁLOHOVANÉ PLASTOVÉ FIAŠE A PLECHOVKY NEKRČÍME!

Tieto obaly nestláčame. Spolu s vrchnákom ich vrátime na odberné miesto – bez ohľadu na to, kde ste tieto zálohové obaly zakúpili. V Pohorelej je odberné miesto v Supermarkete COOP Jednota na ulici Novej.

!!! Je určené iba pre plastové fľaše a plechovky označené značkou !!!

Za každý vratný obal Vám bude vrátený záloh 0,15 centov.

Ostatné plasty patria do doterajšieho systému zberu triedeného odpadu a patria do žltých vriec alebo zberných nádob!

Bližšie informácie o zálohovom systéme (vrátane prehľadu odberných miest) nájdete na internetovej stránke

<https://www.slovenskozalohuje.sk/>.

Termíny zberu plastov

22. 3. 20. 4.

streda

Zbierajú sa **len ŽLTÉ** plné a zaviazané vrecia.

Plasty sa zbierajú každý štvrtý utorok.

Nezabudnite plastové fľaše a plechovky

stlačiť, aby sa zmenšil ich objem!

Týka to len NEzálohovaných obalov.

Termíny zberu netriedeného komunálneho odpadu

23. 3. 6. 4. 21. 4. 4. 5.

Žiadame občanov, aby si **nádoby** vyložili **pred brány už deň vopred!** Zbiera sa od 7:00 hod.! Komunálny odpad sa zbiera každú druhú stredu.

HOREHRONSKÁ TRAILOVÁ LIGA 2021

V náročných podmienkach protipandemických opatrení sa organizátorom podarilo v minulom roku 2. ročník Horehronskej trailovej ligy pozostávajúcej zo šiestich pretekov, ktoré sa uskutočnili v mesiacoch júl až október. Trasy a ich profily ukázali bežcom rozmanité bežecké lokality a preverili ich všestrannosť (6 pretekov, v celkovej dĺžke 60,8 km a s celkovým prevýšením 4278 m). Finále ligy sa uskutočnilo v Pohorelej. Pretekov sa zúčastnilo aj viacero pohorelských bežcov:

VERTIKÁL KILOMETER KRÁĽOVA HOLÁ, 3.7.2021, Šumiac (4,8 km, prevýšenie 1006 m):

MUŽI: 19. Peter KALMAN, 52:03,90, 67. Radoslav TEREK, 1:07:00,70, 74. Jozef BARTOŠÍK, 1:10:06,40, 78. Emil HOLKO, 1:14:21,60, **MUŽI VETERÁNI:** 41. Marek DAXNER, 1:14:21,60,

JUNIORI: 3. Matúš BALÁŽ, 52:22,30, **ŽENY:** 19. Ľudmila VOJTKOVÁ, 1:15:58,70, 20. Janka HLAVÁČOVÁ, 1:18:38,80, 27. Zuzana ROCHOVSKÁ, 1:31:10,00, 31. Erika TERIKOVÁ, 1:39:10,20;

HELPIANSKÝ KROS, 4.9.2021, Heľpa (8,2 km, prevýšenie 320 m):

MUŽI: 7. Matúš BALÁŽ, 37:33,96, 18. Radoslav TEREK, 41:00,37, 24. Marek GANDŽALA, 43:23,80, 37. Jozef BARTOŠÍK, 47:19,71, **ŽENY NAD 40 ROKOV:** 4. Ľudmila VOJTKOVÁ, 53:56,23, 13. Zuzana ROCHOVSKÁ, 1:00:11,56, **ŽENY:** 10. Ivana MAŤUŠOVÁ, 1:11:18,50;

ÚTEK DO DIVOČINY, 15.9.2021, Brezno (11 km, prevýšenie 550 m):

MUŽI: 6. Matúš BALÁŽ, 00:57:03, 9. Radoslav TEREK, 00:57:03, 27. Jozef BARTOŠÍK, 01:08:17, **ŽENY NAD 40 ROKOV:** 10. Ľudmila VOJTKOVÁ, 01:20:53, 17. Zuzana ROCHOVSKÁ, 01:29:25;

ZÁVADSKÝ ŠTVANEC, 25.9.2021, Závadka nad Hronom (10 km, prevýšenie 362 m):

MUŽI: 6. Matúš BALÁŽ, 43:57,59, 15. Radoslav TEREK, 47:29,71, 35. Jozef BARTOŠÍK, 54:53,68, 50. Adam KANOŠ, 1:03:57, **Ženy:** 10. Ľudmila VOJTKOVÁ, 1:04:50,74, 15. Zuzana ROCHOVSKÁ, 1:09:58,94,

JARABSKÝ POLMARATÓN, 2.10.2021, Jarabá (21,7 km, prevýšenie 1.300 m):

ŽENY NAD 40 ROKOV: 9. Ľudmila Vojtková, 03:39:41

ANDREJCOVÁ VERTIKÁL, 9.10.2021, Pohorelá (5,1 km, prevýšenie 710 m):

MUŽI DO 39 ROKOV: 1. Róbert JUDIÁK (Zolná SkyrunningTeam), 34:19,23, 2. Peter FRAŇO (Salomon/Suunto), 35:04,57, 3. Timotej PILIARKIN (BB Tréner), 35:56,07, 13. Matúš BALÁŽ, 40:40,95, 28. Marek GANDŽALA, 40:40,95, 34. Miroslav MALECKÝ, 48:56,14, **MUŽI NAD 40 ROKOV:** 1. Ján ĎURMEK (Valaská Belá), 34:32,09, 2. Marek TABERNAUS (LO HST Polomka Búcnik), 39:53,76, 3. Peter SZIGETY, 40:48,71, 7. Ľubomír BAKSA, 45:13,67

ŽENY DO 39 ROKOV: 1. Daniela CHRANČOVÁ (Za horami za dolami), 43:08,23, 2. Lantos BORBALA (Zolná SkyrunningTeam), 44:30,95, 3. Viera SLIVKOVÁ, 45:27,92

ŽENY NAD 40 ROKOV: 1. Dáša ADAMEKOVÁ (Michalová), 51:16,24, 2. Zuzana KARTUSKOVÁ (Fitnes SNV), 52:24,43, 3. Janka ŠVANTNEROVÁ, 52:45,99, 6. Ľudmila VOJTKOVÁ, 56:47,17, 14. Zuzana ROCHOVSKÁ, 01:07:54,86

CELKOVÉ PORADIE HOREHRONSKÉJ TRAILOVEJ LIGY 2021:

MUŽI: 7. Matúš BALÁŽ, 19. Radoslav TEREK, 28. Jozef BARTOŠÍK, 55. Marek GANDŽALA, 107. Peter KALMAN, 127. Ľubomír BAKSA, 175. Adam KANOŠ, 269. Emil HOLKO, 275. Marek DAXNER, **ŽENY:** 6. Ľudmila VOJTKOVÁ, 14. Zuzana ROCHOVSKÁ, 81. Janka HLAVÁČOVÁ, 89. Ivana MAŤUŠOVÁ, 94. Erika TEREKOVÁ

Matúš Baláž

Ľudmila Vojtková

Zuzana Rochovská

Jozef Bartošík a Radoslav Terek

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA

JUBILANTI

90 rokov

Anna Refková, Orlová 659

Anna Tlučáková, Clementisova 808

Juliana Tlučáková, Orlová 638

85 rokov

Mária Gáborová, Pohorelská Maša 5

84 rokov

Mária Uriášová, Clementisova 734

82 rokov

Mária Poláková, Hviezdoslavova 63

81 rokov

Júlia Buvalová, Orlová 615

75 rokov

Jozef Petro, Nová 362

Anna Poláková, Za Vášok 222

70 rokov

Milan Haluška, M. R. Štefánika 675

65 rokov

Anna Brázová, Hviezdoslavova 46

Mgr. Miroslav Fabiny

Veronika Klimková, Za Vášok 212

Mária Mikolajová, Za Potokom 713

Jozef Petruška, Jánošíkova 444

NOVOMANŽELIA

Marek Oravkin, Heľpa
a Klaudia Malecká, Clementisova 745

Stanislav Grňa, Bratislava
a Andrea Hrivňáková, Hviezdoslavova 68

NOVORODENCI

Natália Hráčková, Za Vášok 215

Martin Pompura, M. R. Štefánika 693

ZOSNULÍ

Juraj Koprajda, 72 r.

Mária Pompurová, r. Šťávinová, 85 r.

Anna Puťošová, r. Halušková, 90 r.

Mária Poláková, r. Bialiková, 77 r.

ZBER ELEKTROODPADU

sa uskutoční v posledný aprílový
týždeň (26.-28. apríl)

Na sklonku minulého roka sa uskutočnil šipkarský turnaj. Zvítazil Jakub Bútora, pred druhým Jánom Gálkom a tretím Jaroslavom Krupom. Za najlepšieho hráča turnaja bol vyhlásený Michal Tlučák.

Transparentný účet na pomoc Ukrajine

ZMOS_POMOC_UKRAJINE

SK25 0900 0000 0051 8801 0894

Dakujeme, že pomáhate!

Združenie miest a obcí Slovenska zriadilo 28.2. Transparentný účet. Je to verejne prístupná a otvorená peňaženka, z ktorej bude zrejmé, kto finančne prispel na pomoc slovenským samosprávam v zvládaní humanitárnej pomoci.

O jej prerozdelení budú na základe konzultácií rozhodovať predsedovia dotknutých regionálnych združení miest a obcí, ktorí detailne poznajú situáciu v regiónoch.

Číslo transparentného účtu s názvom
ZMOS_POMOC_UKRAJINE je
SK25 0900 0000 0051 8801 0894.

Z kroniky obce Pohorelá:

(pozn.: výpis záznamov z kroniky je bez gramatických a štylistických úprav, tzn. i v gramatike platnej v danej dobe)

1942 — (zaznamenal kronikár Koloman Pišjar) — **OBEC POHORELÁ BEZ ŽIDOV:** Zákon č. 198 z roku 1941 vymedzil presne pojem Žida a súčasne obmedzil voľnosť pohybu, zmenu bydliska, listové tajomstvo, spolkové a zhromažďovacie právo, zamestnanie, voľnosť nakladať s majetkom, s peňažnými hotovosťami a cennými papiermi, prípadne vylúčil židovský živel z verejného života vôbec. Zákon tento neskoršie bol Snemom doplnený druhým, že Žida možno pozbaviť štátneho občianstva a keď ho záujem verejný vyžaduje, možno ho z územia Slovenského štátu aj vykázat, poťažne vyviezť. Zákon vstúpil do života hneď po jeho vynesení. Praktický dôsledok zákona bol, že Židia, napred mužského a potom ženského pohlavia, ktorí vypadli z hospodárskeho života podľa zákona 198/1941, boli z dedín a miest sústredení do niekoľkých stredísk, odtiaľ postupne odtransportovaní na vopred vyhlásené pracoviská v cudzine. Treba totiž zdôrazniť, že Židia na Slovensku z veľkej časti boli zamestnaní v obchode a ovládali finančné slovenské hospodárstvo. Vo verejnom živote zastávali postavenia, ktoré im vynášali ohromné zisky bez akejkoľvek fyzickej námahy. Pretože zákon 198/1941 mnohých Židov odstránil z verejného života vôbec, započali títo vyradení Židia s podkypnou prácou medzi našim národom, ktorá pozostávala z rozširovania nepravdivých správ, zašantročovania hnutelnosti i nehnuteľností ako aj z nadŕžania nepriateľom nášho štátu. Pre toto musela vláda prikrôčiť k najradikálnejšiemu spôsobu zbaviť sa Židov ich vyvezením vôbec.

V našej dedine až do účinnosti spomenutých zákonov mali sme dve židovské rodiny, ktoré navzájom boli v najužšom rodinnom pomere. Bola to rodina Leopolda Schreiberera, obchodníka a mäsiara, pozostávajúca z jeho manželky Margity, rod. Marošovej, syna — mrzáka od narodenia Vojtecha, a z rodiny obchodníčky vd. Jozefíny Marošovej, ktorá mala dvoch synov: lekára Dezidera a kandidáta práv Pavla. Z príkazu Ministerstva vnútra odvieďli žandári dňa 24. marca 1942 Leopolda Schreiberera do Brezna/Hron. Dezidera Maroša dňa 25. marca 1942. Pavel Maroš bol vyzvaný aby nastúpil pracovnú službu dňa 27. marca 1942.

6. júna 1942 prišiel rad aj na spomenuté Židovské — ženy a mrzáka Vojtecha, ktorí boli dopravení k Okresnému úradu v Brezne/Hron. Každý z vyšťahovaných Židov mohol si vziať so sebou osobnú batožinu do váhy 50 kg.

Dezider Maroš bol neskoršie aj so svojou matkou Jozefínou Marošovou zo strediska Židov prepustený a ustanovený vo funkcii lekára do Lukovišta. okr. Hnúšťa. Jeho matka vrátila sa do Pohorelej 10. X. 1942, kde žila vo svojej bývalej obchodnej miestnosti až do 3. marca 1943, kedy sa presťahovala ku svojmu synovi — lekárovi.

ZO SPOMIENOK JUDITH BÜCHLEROVEJ:

Volám sa Judith Büchlerová (rod. Marošová). Moji predkovia žili a pôsobili v Pohorelej dlhé roky až do II. svetovej vojny. Moja stará mama vdova Jozefína Marošová viedla obchod s miešaným tovarom na hlavnej ulici (ich dom stál na terajšej ul. Kpt. Nálepku, kde je dnes prechod do Vašej školy, ktorý nazývajú „cez Marošku“).

Môj otecko MUDr. Dezider Maroš prežil Holocaust (aj s jeho mamou, Jozefínou). V roku 1949 sa vysťahovali do mladého štátu Israel, kde som sa ja narodila v roku 1950.

Chcela by som Vás upovedomiť, že aj židovskí občania z Pohorelej zahynuli vo vyhladzovacích táboroch v Poľsku: Moja teta (otcova sestra) Margita Schreiberová (rod. Marošová), bývala v dome, kde je dnes Penzión Hron. Bola deportovaná do Auschwitzu v roku 1942, tam bola zavraždená vo veku 38 rokov.

Môj strýko Pavol (Palko) Maroš, otcov mladší brat bol deportovaný do koncentračného tábora Majdanek pri Lubline. Odtiaľ dostala od neho moja rodina zopár poštových kariet, ako znak toho, že ešte žije. Nemci likvidovali tento tábor vyvrazením všetkých väzňov v novembri 1943 a on sa nikdy nevrátil domov. Zahynul vo veku 29 rokov.

Prikladám Vám fotografie mojej tety a strýka, rodákov z Pohorelej.

Vo víre času

Pohorelský hlásnik — informačné noviny Obce Pohorelá; reg.č. OÚ-OMT/1/95; číslo 2022/03, ročník XVIII., - NEPREDAJNÉ

Adresa redakcie: Školská 349/6, 976 69 Pohorelá; 048/6196102, jan.pompura@pohorela.sk, www.pohorela.sk. Uzavierka: 10. dňa, vychádza okolo 15. dňa v mesiaci.

Za obsahovú a gramatickú správnosť zodpovedajú autori článkov. Grafická úprava a autor neoznačených článkov: J.Pompura. Vydáva: Obecný úrad v Pohorelej;

Zapožičané fotografie a dokumenty VRACIAME. Fotografie zverejňujeme postupne.